

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
Факультет економіки та управління
Кафедра фінансів

СИЛАБУС

вибіркового освітнього компонента

БАНКІВСЬКІ ОПЕРАЦІЇ ТА НАГЛЯД

підготовки бакалавра

галузі знань 07 Управління та адміністрування

спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування

освітньо-професійної програми Фінанси і кредит

Луцьк – 2022

Силабус освітнього компонента **БАНКІВСЬКІ ОПЕРАЦІЇ ТА НАГЛЯД** підготовки бакалавра, галузі знань 07 Управління та адміністрування, спеціальності 072 *Фінанси, банківська справа та страхування*, за освітньо-професійною програмою Фінанси і кредит

Розробник: Матвійчук Н.М., доцент кафедри фінансів, кандидат економічних наук, доцент

Силабус погоджено:

Гарант освітньо-професійної програми

Наталія Проць

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри фінансів

протокол № 1 від 29 серпня 2022 р.

Завідувачка кафедри:

Олена СТАЩУК

І. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна/заочна форма навчання	07 Управління та адміністрування, 072 Фінанси, банківська справа та страхування, Фінанси і кредит, перший (бакалаврський)	Нормативна
		Рік навчання 2
		Семестр 2-ий
Кількість годин / кредитів <u>150</u> / 5		Лекції Денна 24 год. Заочна 12 год
		Практичні (семінарські) Денна 30 год. Заочна 16 год
		Лабораторні Денна <u>0</u> год Заочна 0 год Індивідуальні <u>0</u> год.
ІНДЗ: немає		Консультації Денна 10 год. Заочна 16 год
		Самостійна робота Денна 86 год. Заочна 106 год
		Форма контролю: іспит
Мова навчання		<u>українська</u>

ІІ. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

ППП: МАТВІЙЧУК НАТАЛІЯ МИКОЛАЇВНА

Науковий ступінь: кандидат економічних наук

Вчене звання: доцент

Посада: доцент кафедри фінансів

Мобільний телефон: 096-51-37-409

E-mail: matviichuk.nataliia@vnu.edu.ua

Електронний розклад: <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

ІІІ. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

1. Анотація курсу. Освітня компонента «Банківські операції та нагляд» належить до переліку вибірових дисциплін циклу загальної підготовки бакалавра за освітньо-професійною програмою «Фінанси, банківська справа та страхування» та спрямована на набуття знань щодо виконуваних комерційними банками та НБУ операцій.

2. Пререквізити. До дисциплін, вивчення яких передуює дисципліні, належать: «Фінанси», «Гроші та кредит».

3. Постреквізити. До дисциплін, для вивчення яких є обов'язковими знання, здобуті при вивченні цієї дисципліни, належать: «Державний фінансовий контроль», «Фінансовий ринок», «Банківський менеджмент», «Національний банк та грошово-кредитна політика».

4. Мета і завдання освітнього компонента. Мета – формування у студентів теоретичних знань про здійснювані комерційними банками операції та практичних навичок здійснення деяких банківських операцій.

5. Основними завданнями освітнього компонента «Банківські операції та нагляд» є: вивчення структури і методів проведення банківських операцій і надання банківських послуг, набуття загальної уяви щодо змісту основних банківських операцій та банківського нагляду.

Після завершення вивчення дисципліни студенти **зможуть**:

- знати законодавчу та нормативну базу, що регламентує банківську діяльність;
- знати економічний зміст та механізми здійснення банківських операцій та надання банківських послуг;
- розуміти принципи, методи та інструменти нагляду за діяльністю комерційних банків з боку НБУ.

6. Результати навчання (компетентності).

Компетентності, яких студент набуває в результаті вивчення дисципліни:

Інтегральна компетентність (ІНТ)

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності у галузі банківської справи або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК05. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

СК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.

СК06. Здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання та обробки даних у сфері банківської справи.

Програмні результати

ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. банківської системи.

ПР07. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

7. Структура навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Таблиця 1

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Лаб.	Конс.	Сам.	Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. Банківські операції							
Тема 1. Депозитні операції	15	2	2	-	1	10	О, Т, РЗ, ТР (6,6 б)
Тема 2. Кредитні операції	19	4	4	-	1	10	О, Т, РЗ (13,2 б)
Тема 3. Касові операції	19	4	4	-	1	10	О, Т, РЗ, ТР (13,2 б)
Тема 4. Платіжні операції комерційних банків	25	4	10	-	1	10	О, Т, РЗ (33 б)
Тема 5. Операції комерційних банків з цінними паперами	13	-	2	-	1	10	О, Т, РЗ, ТР (6,6 б)
Разом за модулем 1	91	14	22	-	5	50	72,6 балів
Змістовий модуль 2. Банківський нагляд							
Тема 6. Банківський нагляд	17	2	2	-	1	12	О, Т, РЗ (6,6 б)
Тема 7. Валютна політика. Валютне регулювання і контроль	22	4	4	-	2	12	О, Т, РЗ (14,2 б)
Тема 8. Регулювання ліквідності банківської системи	20	4	2	-	2	12	О, Т (6,6 б)
Разом за модулем 2	59	10	8	-	5	36	27,4 бали
Всього годин/Балів	150	24	30	-	10	86	100

Форма контролю*: О – опитування; Д – доповідь, ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/ робота студента, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота, Р – реферат, аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

Заочна форма навчання

Таблиця 2

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Лаб.	Конс.	Сам.	Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. Банківські операції							
Тема 1. Депозитні операції	19	2	2	-	2	13	О, Т, РЗ, ТР (12,5 б)
Тема 2. Кредитні операції	19	2	2	-	2	13	О, Т, РЗ (12,5 б)
Тема 3. Касові операції	18	1	2	-	2	13	О, Т, РЗ, ТР (12,5 б)
Тема 4. Платіжні операції комерційних банків	19	2	2	-	2	13	О, Т, РЗ (12,5 б)
Тема 5. Операції	18	1	2	-	2	13	О, Т, РЗ, ТР

комерційних банків з цінними паперами							(12,5 б)
Разом за модулем 1	93	8	10	-	10	65	62,5 балів
Змістовий модуль 2. Банківський нагляд							
Тема 6. Банківський нагляд	18	1	2	-	2	13	О, Т, РЗ (12,5 б)
Тема 7. Валютна політика. Валютне регулювання і контроль	19	1	2	-	2	14	О, Т, РЗ (12,5 б)
Тема 8. Регулювання ліквідності банківської системи	20	2	2	-	2	14	О, Т (12,5 б)
Разом за модулем 2	57	4	6	-	6	41	37,5 балів
Всього годин/Балів	150	12	16	-	16	106	100

Форма контролю*: О – опитування; Д – доповідь, ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/ робота студента, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота, Р – реферат, аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

6. Завдання для самостійного опрацювання.

Самостійна робота полягає в підготовці до модульного контрольного оцінювання, опрацюванні лекційного матеріалу, рекомендованої літератури, питань, винесених на самостійне вивчення і розв’язування задач.

IV. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика викладача щодо здобувача освіти. Відвідування занять дає можливість отримати задекларовані загальні та фахові компетентності, вчасно і якісно виконати завдання. Пропущені заняття можна відпрацьовувати у визначений час згідно графіка консультацій. За умови індивідуального навчального графіка студент має можливість отримати позитивну оцінку завдяки виконанню планових та контрольних завдань. У будь-якому випадку студенти зобов’язані дотримуватися термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.

Відвідування занять є обов’язковим компонентом оцінювання. Навчання також може відбуватись в онлайн формі з використанням програми Zoom або Teams office 365 за погодженням із керівником курсу за наявності об’єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування та ін.). Недопустиме користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях, не пов’язаних із навчанням.

Політика щодо академічної доброчесності. Виконані завдання студентів мають бути їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикавання джерел, списування, втручання в роботу інших осіб є прикладами можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування чи нижчої оцінки залежно від масштабів плагіату чи обману, що регламентовано Положенням ВНУ ім. Лесі Українки «Про систему запобігання та виявлення академічного плагіату».

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Пропущені заняття відпрацьовуються у визначений викладачем час без зниження оцінки.

Зарахування результатів, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті. Результати навчання, отримані у формальній, неформальній та/або інформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, які передбачені силабусом навчальної дисципліни, зараховуються за наявності відповідного документу (сертифікат, свідоцтво, посилання тощо), які визначають тематику, обсяги та перелік результатів навчання

(https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-02/Polozhennia_%20vyznannia_rezultativ_navchannia_formalnii.pdf). Для зарахування визнаються сертифікати, отримані на платформі відкритих онлайн-курсів Prometheus або інших ресурсах.

Наприклад, сертифікат, одержаний за результатами проходження курсів «Просто про гроші», «Основи фінансів та інвестицій» (https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:PUMB+SM101+2021_T1/about, https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:Prometheus+FIN101+2020_T2/about) може бути зараховано як 24,5 балів (2 практичних заняття).

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передує семестру початку вивчення освітнього компонента, або першого місяця від початку семестру, враховуючи ймовірність не підтвердження здобувачем результатів такого навчання.

V. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Форма підсумкового семестрового контролю – залік.

Семестровий залік виставляється студенту за умови виконання ним завдань, передбачених силабусом освітнього компонента. Мінімальна позитивна кількість балів – 60 балів. Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми.

Повторне складання заліку допускається не більше як два рази з кожного освітнього компонента: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Питання до заліку

1. Депозити як основне джерело формування залученого капіталу банку.
2. Депозитна політика банку та методи нарахування відсотків.
3. Фонд гарантування вкладів фізичних осіб, його статус, функції та завдання.
4. Види банківських кредитів.
5. Процес банківського кредитування.
6. Способи захисту від кредитного ризику.
7. Позичковий процент та його диференціація.
8. Управління проблемними кредитами банку.

9. Суть касових операцій банку та їх види.
10. Джерела забезпечення банків готівкою.
11. Порядок здійснення касових операцій банківськими установами.
12. Касові документи.
13. Порядок здавання та отримання банками готівки національної валюти через Національний банк.
14. Характеристика грошового обороту та платіжної системи.
15. Безготівкові розрахунки та їх форми.
16. Порядок відкриття та обслуговування банківських рахунків.
17. Розрахункові документи та їх види.
18. Особливості організації міжнародних безготівкових розрахунків.
19. Операції банків з платіжними картками.
20. Міжбанківські розрахунки. Система електронних платежів НБУ.
21. Діяльність комерційних банків на ринку цінних паперів.
22. Емісійні операції банків.
23. Інвестиційні операції банків з цінними паперами.
24. Нормативи інвестиційної діяльності банків.
25. Банківський портфель цінних паперів: сутність та види.
26. Етапи інвестиційної діяльності комерційних банків на ринку цінних паперів.
27. Посередницька діяльність банків на фондовому ринку.
28. Інвестиційні ризики.
29. Сутність та функції банківського нагляду.
30. Безвиїзний банківський нагляд
31. Планування та порядок проведення інспекційних перевірок.
32. Застосування заходів впливу за порушення банками вимог банківського законодавства.
33. Суть і значення валютної політики.
34. Завдання та повноваження центрального банку у сфері валютного регулювання та валютного контролю.
35. Валютне курсоутворення.
36. Діяльність центрального банку з управління золотовалютними резервами.
37. Економічний зміст і значення платіжного балансу в механізмі валютного регулювання.
38. Інструменти регулювання ліквідності банківської системи.
39. Операції з рефінансування банків
40. Принципи і порядок проведення операцій репо.
41. Операції НБУ з депозитними сертифікатами.
42. Проведення операцій з купівлі (продажу) державних облігацій України.
43. Рефінансування комерційних банків через надання стабілізаційного кредиту.

VI. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Бали	Зміст
90-100	відмінно
83-89	добре
75-82	
67-74	задовільно
60-66	
0-59	незадовільно з можливістю повторного складання

VII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

Основна

1. Банківські операції: навч. посіб. Н. І. Демчук, О. В. Довгаль, Ю. П. Владика. Дніпро: Пороги, 2017. 461 с.
2. Банківські операції / Михайловська І. М., Олійник А. В.: навч. посібник. Львів «Магнолія 2006», 2017. 648 с.
3. Банківська система: підручник / О. М. Тридід, Б. В. Самородов, І. М. Вядрова та ін.; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Т.С. Смовженко. Львів: «Новий Світ – 2000», 2020. 536 с.
4. Банківська система: навч. посіб. / О. І. Береславська, М. О. Кужелєв, Л. А. Ключко, О. В. Пернарівський та ін. / за заг. редакцією О.І. Береславської. Ірпінь, УДФСУ. 2018. 486 с.
5. Банківські операції : підручник / А. М. Мороз, М. І. Савлук, М. Ф. Пуховкіна та ін.; за заг. ред. А. М. Мороза. [3-тє вид., перероб. і доп.]. К.: КНЕУ, 2018. 608 с.
7. Банківські операції : підручник / О. В. Дзюблюк, Я. І. Чайковський, Н. Д. Галапуп та ін.; за ред. О. В. Дзюблюка. Тернопіль: Вид-во ТНЕУ «Економічна думка», 2019. 696 с.

Додаткова

1. Варцаба В. І., Заславська О. І. Сучасне банківництво: теорія і практика: навч. посібник. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2018. 364 с.
2. Фінансова грамотність. Фінанси. Що? Чому? Як?: навчальний посібник / авт. кол.; К., 2019. 272 с.
3. Єпіфанов А. О. Операції комерційних банків: навч. посіб. К. : Ліра-К, 2015. 523 с.
4. Юнацький М. О. Центральний банк та грошово-кредитна політика: Опорний конспект лекцій. ДонНУЕТ ім. М. ТуганБарановського, 2018. 305 с
5. Реверчук С. К. Банківська система: навч. підручник. Львів «Магнолія 2006», 2017. 400 с.

Інтернет-ресурси

1. Інструкція про порядок регулювання діяльності банків в Україні: Постанова Правління Національного банку України № 368 від 28.08.2001 р. URL: <http://zakon.nau.ua>.

2. Методичні рекомендації щодо організації та функціонування систем ризик – менеджменту в банках України: Постанова НБУ № 361 від 02.08.2004. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0361500-04#Text>

3. Положення про застосування Національним банком України стандартних інструментів регулювання ліквідності банківської системи: постанова Національного банку від 17 вересня 2015 року № 615. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0615500-15>

4. Про банки і банківську діяльність: Закон України № 2121-III від 07.12.00 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>

5. Про Національний банк України : закон України від 20.05.1999 р. № 679-XIV. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?page=3&nreg=679-14>.